

ગુજરાત સ્ટેટ એલિજબીલિટી ટેસ્ટ

વિષય: અર્થશાસ્ત્ર

GSET અભ્યાસક્રમ

કોડ નંબર: ૧૦

એકમ-૦૧: એકમલક્ષી (સુક્ષ્મલક્ષી) અર્થશાસ્ત્ર

- ઉપભોક્તા (ગ્રાહક) ના વર્તનનો સિદ્ધાંત
- ઉત્પાદન અને ખર્ચનો સિદ્ધાંત
- અનિશ્ચિતતા હેઠળ નિર્ણય - જોખમ તરફ વલણ
- રમત (વ્યૂહવિદ્યા)નો સિદ્ધાંત - બિન સહકરી રમતો
- બજાર માળખું, હરીફાઈ અને બિન-હરીફાઈ સંતુલન (સમતુલા) અને તેમના કાર્યક્ષમતા ગુણધર્મો
- સાધન કિંમતો / પરિબળ ભાવો
- સામાન્ય સમતુલા વિશ્લેષણ
- કાર્યક્ષમતાનો માપદંડ (ધોરણ): પેરેટો શ્રેષ્ઠતા (ઈષ્ટતમીકરણ), કાલ્ડોર - હિક્સ અને સંપત્તિ મહત્તમિકરણ
- કલ્યાણ અર્થશાસ્ત્ર: મૂળભૂત પ્રમેયો, સામાજિક કલ્યાણ વિધેય
- અસમપ્રમાણ (Asymmetric) માહિતી: પ્રતિકૂળ પસંદગી અને નૈતિક સંકટ

એકમ-૦૨: સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર

- રાષ્ટ્રીય આવક: ખ્યાલો અને માપન
- ઉત્પાદન અને રોજગારીનું નિર્ધારણ: પ્રશિષ્ટ અને કેઈન્સવાદી અભિગમ
- વપરાશ વિધેય
- રોકાણ વિધેય
- ગુણક અને ગતિવર્ધન
- નાણાની માંગ
- નાણાનો પુરવઠો
- આઈએસ - એલએમ (IS-LM) નમુના અભિગમ
- કુગાવો અને ફીલીપ્સ વક્ર વિશ્લેષણ
- વ્યાપાર ચક્રો
- નાણાકીય અને રાજકોષીય નીતિ
- તાર્કિક અપેક્ષા પરિકલ્પના અને તેની આલોચના

એકમ-૦૩: આંકડાશાસ્ત્ર અને અર્થમિતિશાસ્ત્ર

- સંભાવના સિદ્ધાંત: સંભાવનાની વિભાવનાઓ, વિતરણો, પ્રધાતો (Moments), કેન્દ્રીય મર્યાદા પ્રમેય
- વાર્ણનાત્મક આંકડા(શાસ્ત્ર): કેન્દ્રીય વલણના માપો (મધ્યવર્તી સ્થિતિના માપો) અને પ્રસરમાન - સહસંબંધ - સૂચકઆંકો
- નમુના (નિદર્શન) પદ્ધતિઓ અને નમુના (નિદર્શન) વિતરણ
- આંકડાકીય અનુમાનો, પરિકલ્પના (ઉત્કલ્પના) પરીક્ષણ
- સુરેખ (રેખીય) નિયતસંબંધ નમૂનાઓ અને તેના ગુણધર્મો - (બ્લુ-BLUE)
- ઓળખ સમસ્યા

- યુગપત સમીકરણ નમૂનાઓ – પુનરાવર્તિત અને બિન-પુનરાવર્તિત
- અસતત (Discrete) પસંદગી નમૂનાઓ
- સામાયિક શ્રેણી વિશ્લેષણ

એકમ-૦૪: ગાણિતિક અર્થશાસ્ત્ર

- ગણ: કાર્યો અને સાતત્ય, ક્રમ, શ્રેણી
- કલનવિદ્યા અને તેના ઉપયોગો
- સુરેખ બીજગણિત – શ્રેણી, સદ્દિશ (Vector) અવકાશો (Spaces)
- સ્થૈતિક ઈસ્ટતમીકરણ સમસ્યાઓ અને તેના ઉપયોગો
- સાધન (Input) –ઉત્પાદન (Output) નમુનો, સુરેખ આયોજન.
- અંતર (Difference) અને વિકલ સમીકરણો (Differential equations) ઉપયોગો સહીત

એકમ ૫: આંતરરાષ્ટ્રીય અર્થશાસ્ત્ર

- આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપાર: મૂળભૂત ખ્યાલો અને વિશ્લેષણાત્મક સાધનો
- આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપારના સિદ્ધાંતો
- અપૂર્ણહરીફાઈમાં આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપાર
- લેણદેણની તુલા: સંરચના, સમતુલા અને અસમતુલા, અને સમાયોજન (ગોઠવણ) પદ્ધતિઓ
- વિનિમય દર: ખ્યાલો અને સિદ્ધાંતો
- વિદેશી વિનિમય બજાર અને ભાવફેર નિર્મૂલન (Arbitrage)
- વ્યાપારથી લાભો, વ્યાપારની શરતો, વ્યાપાર ગુણક
- વ્યાપાર માટે જકાત (પ્રશુલ્ક) અને બિન-જકાત (પ્રશુલ્ક) અવરોધો, રાશિપાતન (Dumping)
- ગેટ - GATT (જકાત અને વ્યાપાર અંગે સામાન્ય કરાર), ડબ્લ્યુ.ટી.ઓ. - WTO (વિશ્વ વ્યાપાર સંગઠન), પ્રાદેશિક વ્યાપાર વિભાગો, વ્યાપાર નીતિ મુદ્દાઓ
- આઈ.એમ.એફ. – IMF (આંતરરાષ્ટ્રીય નાણા ભંડોળ), વિશ્વ બેંક

એકમ ૬: જાહેર અર્થશાસ્ત્ર (અર્થવિધાન)

- બજારની નિષ્ફળતા અને ઉપચારાત્મક (પ્રતિકારક) પગલાઓ: અસમપ્રમાણ (Asymmetric) માહિતી, જાહેર વસ્તુઓ, બાહ્યતા
- બજારનું નિયમન: સહયોગ અને ગ્રાહકોનું કલ્યાણ
- જાહેર આવક (આમદની): કર અને બિન-કર આવક, પ્રત્યક્ષ (સીધા) અને અપ્રત્યક્ષ કરવેરા, પ્રગતિશીલ અને બિન-પ્રગતિશીલ કરવેરા, કરવેરાનું ભારણ અને અસરો
- જાહેર ખર્ચ
- જાહેર દેવું (કરજ) અને તેનું સંચાલન
- જાહેર અંદાજપત્ર અને અંદાજપત્ર ગુણક
- રાજકોષીયનીતિ અને તેની અસરો

એકમ ૭: નાણું અને બેન્કિંગ

- નાણા પુરવઠાના ઘટકો
- મધ્યસ્થ (કેન્દ્રીય) બેંક
- વ્યાપારી બેન્કિંગ
- નાણાકીય નીતિના સાધનો અને કામગીરી

- બિન-બેન્કિંગ નાણાકીય સંસ્થાઓ
- મૂડી બજાર અને તેનું નિયમન

એકમ ૮: વૃદ્ધિ અને વિકાસનું અર્થશાસ્ત્ર

- આર્થિક વૃદ્ધિ અને અર્થિક વિકાસ
- આર્થિક વિકાસના સિદ્ધાંતો: આદમ (એડમ) સ્મિથ, રિકાર્ડો, માર્ક્સ, શુમ્પીટર, રોસ્ટોવ, સમતોલ અને અસમતોલ વૃદ્ધિ, પ્રબળ (શક્તિશાળી) પ્રયાસ અભિગમ
- આર્થિક વૃદ્ધિના નમૂનાઓ: હેરોડ-ડોમર, સોલો, રોબીન્સન, કાલ્ડોર
- તકનીકી પ્રગતિ: વિશેષ (વિખરાયેલા) અને અંકિત, અંતર્જાત વૃદ્ધિ
- આર્થિક વિકાસના નિર્દેશકો: પી.ક્યુ.એલ.આઈ. - PQLI (જીવનની ભૌતિક ગુણવત્તાનો આંક), એચ.ડી.આઈ. - HDI (માનવ વિકાસ આંક), એસ.ડી.જી. - SDGs (ટકાવ વિકાસના લક્ષ્યાંકો)
- ગરીબાઈ અને અસમાનતાઓ: ખ્યાલો અને માપન
- સામાજિક ક્ષેત્રનો વિકાસ: આરોગ્ય (સ્વાસ્થ્ય), શિક્ષણ, જાતી

એકમ ૯: પર્યાવરણીય અર્થશાસ્ત્ર અને વસ્તી વિષયક માહિતી

- પર્યાવરણ એક જાહેર વસ્તુ તરીકે
- બજાર નિષ્ફળતા
- કોસ પ્રમેય
- ખર્ચ-લાભ વિશ્લેષણ અને વળતર માપદંડ
- પર્યાવરણીય વસ્તુઓનું મૂલ્ય નિર્ધારણ
- વસ્તીના સિદ્ધાંતો
- ખ્યાલો અને માપો: પ્રજનનક્ષમતા (ફળદ્રુપતા) (Fertility), રોગીષ્ટતા (Morbidty), મરણાધીનતા (Mortality)
- વય માળખું, વસ્તી વિષયક વળતર
- જીવન કોષ્ટક
- સ્થળાંતર

એકમ ૧૦: ભારતીય અર્થતંત્ર

- ભારતમાં આર્થિક વૃદ્ધિ: તરાલ અને માળખું
- કૃષિ (ખેતી): તરાલ અને વૃદ્ધિનું માળખું, મુખ્ય પડકારો, નીતિગત પ્રતિભાવો
- ઉદ્યોગ: તરાલ અને વૃદ્ધિનું માળખું, મુખ્ય પડકારો, નીતિગત પ્રતિભાવો
- સેવાઓ: તરાલ અને વૃદ્ધિનું માળખું, મુખ્ય પડકારો, નીતિગત પ્રતિભાવો
- ગ્રામીણ વિકાસ: સમસ્યાઓ (મુદ્દાઓ), પડકારો, અને નીતિગત પ્રતિભાવો
- શહેરી વિકાસ: સમસ્યાઓ (મુદ્દાઓ), પડકારો, અને નીતિગત પ્રતિભાવો
- વિદેશ વ્યાપાર: માળખું અને દિશા, બી.ઓ.પી. - BOP (લેણદેણનું સરવૈયું), વિદેશી મૂડીનો પ્રવાહ, વ્યાપાર નીતિઓ
- માળખાગત વિકાસ: ભૌતિક અને સામાજિક, જાહેર-ખાનગી ભાગીદારીઓ
- જમીન, શ્રમિક (મજૂર) અને મૂડી બજારોમાં સુધારાઓ
- ભારતના કેન્દ્ર-રાજ્ય નાણાકીય સંબંધો અને નાણા પંચો; એફ.આર.બી.એમ. - FRBM (નાણાકીય જવાબદારી અને અંદાજપત્ર સંચાલન)
- ગરીબી, અસમાનતા અને બેકારી (બેરોજગારી)